

Grunder för upplåtelse av offentlig platsmark

Bakgrund

Efterfrågan på att använda gator, gångbanor, torg, parker och andra offentliga platser har ökat kraftigt under de senaste åren. Uteserveringar, reklamskyltar, container, byggnadsställningar och evenemang av olika slag har blivit allt vanligare. För att kunna hantera dom många upplåtelseerna och göra dom nödvändiga avvägningarna mellan olika intressen behöver kommunen rutiner, riktlinjer och en taxa för upplåtelse av offentliga platser.

Bestämmelser om användande och upplåtelse av offentliga platser finns i *ordningslagen* (1993: 1617). Offentlig platsmark är i huvudsak gator, vägar, torg, parker och andra områden som redovisas som allmän platsmark i detaljplanen och område som kommunen jämställt med sådan plats och som har tagits i bruk för sitt ändamål.

För att få använda offentlig platsmark inom detaljplanelagda områden till något annat än de tidigare varit upplåtna till, krävs normalt tillstånd av polisen. I de flesta fall skall kommunen yttra sig över ansökningarna och har då vetorätt, d.v.s. kommunen kan utan motivering avstyrka en ansökan. Polisen kan alltså inte ge tillstånd om kommunen avstyrker ansökan. Tillstånd från polisen skall innehålla de villkor för upplåtelsen som kommunen ställer med hänsyn till skötsel av offentliga platser, mark – användning, stadsbild, miljö och trafik inom området.

Kommunen har rätt att ta ut avgifter för användning av offentliga platser inom detaljplanelagda områden som förvaltas av kommunen. Avgiftsrätten finns angiven i lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelse på offentlig plats, m.m. (1957: 259). Enligt lagen kan kommunen ta ut avgifter först när polisen lämnat tillstånd för markupplåtelsen. Avgifterna skall grundas på en taxa som kommunfullmäktige fastställt.

Allmänna villkor

Förutsättningen för de följande riktlinjerna är ordningslagen och de lokala ordningsföreskrifter för Varbergs kommun senast ändrad den 1996-01-01. Riktlinjerna beskriver de villkor kommunen tillämpar i sina yttrande om upplåtelse av offentliga platser.

Innan offentliga platser tas i anspråk skall de besiktigas av gatuförvaltningen. Om det uppstår skador på marken skall det alltid anmälas till kommunen.

Om kommunen skulle vara i behov att utföra arbeten inom disponerat område på offentlig platsmark och då rivning eller flyttning av tillståndsinnehavarens materiel eller dylikt kan erfordras, har tillståndsinnehavaren ej någon rätt till ersättning från kommunen.

Offentliga platser skall skyddas mot färg, oljespill, cement eller annan bestående nedsmutsning. Träd skall skyddas mot påkörning. Om ytor som motsvarar rotsystemets utbredning måste användas för upplag eller liknande skall bärlager eller dylikt läggas ut som skydd enligt gatuförvaltningens anvisningar.

Vägmärken, gatunamnskyltar, belysning, VA – anläggningar, brandposter, utrymningsvägar och liknande skall hållas synliga och får inte blockeras.

Om villkoren i ett tillstånd för användande av offentlig plats inte följs kan det medföra att tillståndet kan återkallas av polisen under pågående tillståndsperiod, eller att polisen kan ålägga den som har tillståndet att vidta rättelse.

Riktlinjer för användning av offentliga platser

Allmänna sammankomster

Tillställningar som anordnas för allmänheten och där allmänheten har tillträde benämns allmänna sammankomster. Exempel är demonstrationer eller annan opinionsyttring, teater, cirkus, bio konserter, politiska och religiösa möten. Allmänna sammankomster på offentliga platser kräver polistillstånd. Undantag gäller om sammankomsten har få deltagare, om platsen och tidpunkten gör att sammankomsten inte behöver utgöra någon fara för ordning, säkerhet eller trafik.

Polisen behöver inte höra kommunen om ansökningar för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Kommunen kan ändå behöva samarbeta med polisen om detta för att kunna godkänna lämpliga platser ställa miljökrav liksom för principer och avgifter för upplåtelsen.

Information, propaganda och andra budskap till personer på offentliga platser genom högtalare kräver polistillstånd.

Ambulerande försäljning

Gatuförsäljning som endast är tillfällig, som bedrivs i obetydlig omfattning och inte inkräktar på någon annans tillstånd benämns ambulerande försäljning. Om en plats används längre än några timmar betraktas verksamheten inte längre som tillfällig.

Allmänt sett är ambulerande försäljning tillåten utan tillstånd. Kommunens lokala ordningsföreskrifter gör undantag för detta för Varbergs centrum enligt karta, där krävs alltid polisens tillstånd vid försäljning på offentliga platser. Undantagna är ideella föreningar vid lotteriförsäljning och liknande.

Affischpelare

Riksreklam finns på fasta affischpelare på offentliga platser. Bygglov krävs.

Byggplatsetableringar, byggnadsställningar m.m.

Byggnadsarbeten skall om möjligt förläggas till den egna tomten. Gatuförvaltningen upplåter offentliga platser för detta endast om sökanden kan visa att det inte är möjligt eller är förenat med stora kostnader att utnyttja den egna tomtmarken. Det krävs alltid polistillstånd.

Om gångbanor måste blockeras av byggnadsställningar eller dylikt skall sökanden anlägga en provisorisk gångbana av typ "betonggrisar" eller likvärdigt som godkänts av gatuförvaltningen.

Ingen mark upplåts för parkering av byggpersonelets bilar under byggtiden. Arbetsbodar och materiel skall placeras enligt överenskommelse med gatuförvaltningen.

Byggskyltar

I regel accepteras byggskyltar. Om byggskyltar skall sättas upp på offentlig plats krävs tillstånd av polisen.

Camping

Camping på offentliga platser får bara ske på områden som kommunen har upplåtit för detta och under de tider som kommunen har bestämt.

Cirkus och tivolin

Se Allmänna sammankomster och Offentliga tillställningar.

Containrar

Tillstånd skall sökas hos polisen för varje uppställning. Permanent uppställning kräver bygglov.

För containrar som ställs upp skall i första hand utrymmet på den berörda fastigheten användas. Därför tillåts uppställningen på gatumark endast om det är omöjligt att placera containern på kvartermark. Om en container måste ställas upp på gatumark skall den placeras på körbanan.

Ägaren eller nyttjanderättsinnehavaren till en container, som skall ställas upp på offentlig plats, är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättsinnehavarens namn, adress och telefonnummer. Det skall också finnas godkända reflexer på containern. Avspärringskonor med tillhörande bräddor av gul / röd markeringsfärg kan även erfordras.

Evenemang

Se även Allmänna Sammankomster och Offentliga tillställningar.

- Cirkusar och tivolin
- Gymnasie – och skolavslutningar
- Cykeltävlingar
- Konserter
- Motionslopp
- Tävlingar
- Uppvisningar

Evenemang som skall ske på offentlig plats hänvisar kommunen i första hand till området vid Varbergs Fästning, Södra och Norra Fästningsplan och Stenbrottet. Vid mindre evenemang hänvisas även till Brunnsparken och Torget de dagar när torghandeln inte pågår.

Gatumusik

Se Allmänna sammankomster.

Julgransplatser

Särskilda platser finns utsedda i samråd med gatuförvaltningen. Föregående års försäljare kan ges förtur, såvida gatuförvaltningens villkor för upplåtelsen har följts.

Kiosker

I första hand skall undersökas om det är möjligt att placera kiosken på kvartermark. Bygglov krävs på både kortare och längre upplåtelse.

Klädinsamlingsbehållare

Behållare som placeras på offentlig plats kräver polistillstånd. Placering av dessa skall anvisas av gatuförvaltningen.

Lotteribodar

Lotteribodar får ställas upp endast på Torggatan i samband med torgdagar på Varbergs torg. I samband med olika evenemang krävs polistillstånd.

Offentliga tillställningar

Se även Evenemang.

Med offentlig tillställning menas tävlingar och uppvisningar sport, idrott, danstillställningar, tivoli och festtåg liksom marknader och mässor.

Reklam, reklamanordningar

Affischer, annonser, klistermärken eller liknande på ytor som vetter mot offentliga platser kräver polistillstånd.

Tillstånd enligt ovanstående krävs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar, som är avsedda för detta ändamål.

Telefonkiosker, försäljningsautomater

Telefonautomater m.m. tillstyrks i regel av kommunen. Det är dock viktigt med en bra anpassning till stadsmiljön. Placering på offentlig platsmark krävs polistillstånd. Bygglov kan även krävas för vissa telefonkiosker.

Tidningslådor och brevlådor

Postens brevlådor och utkörningsskåp för post – och tidningsutbärning på offentlig plats skall placeras enligt gatuförvaltningens anvisningar.

Torghandel

Kommunfullmäktige har antagit lokala ordningsföreskrifter för torghandeln på Varbergs torg .

Uteserveringar

För placering och utformning av större uteserveringar och trottoarserveringar har kommunen fastställt särskilda riktlinjer för Varbergs innerstad. Det krävs också polistillstånd

Varuexponering, varuställ och reklamskyltar

För placering av varuställ och reklamskyltar på offentlig plats har gatunämnden fastställt särskilda riktlinjer. Polistillstånd krävs. Tillämpningen skall göras inom ett område vars gränser utgörs av Magasinsgatan, Östra Vallgatan, Södergatan och Västra Vallgatan.

Valbodar, valaffischer

Valaffischering och valbodar tillstyrks i samband med val under en period på tre veckor. Placering av bodarna på offentlig plats kräver polistillstånd. Valaffischer och valbodar skall vara borttagna omedelbart efter valdagen dock senast tio dagar efter valdagen.

Återvinningsplatser

Återvinningsbehållarna som placeras på offentlig plats kräver polistillstånd. Bygglov krävs.